

Vicdan ve Başkası: Adaletin İlksel Temelleri

ÖZGÜR TABUROĞLU*

Giriş

VİCDANLI olmanın her zaman bir başkasının varlığına yöneldiği açıktır; ona dair bir sorumluluk. Ama genelde, bir tür vesayet içerisinde, yardıma muhtaç, mağdur veya madun ilan edilmiş bir başkasına yönelir. Vicdanın nesnesi varlıklar, hep daha zor koşullarda, zavallı, küçük, daha az akıllı, bedenen zayıf veya sakat, yaşlı, genellikle kadın veya çocuk sayılırlar. Güçlü olana gösterilene vicdan denmez. Bu yüzden vicdan, hep yardım-severliğin konusu olur. Özellikle hukuk, yasa düzeninde yer bulamayan, dışarıda kalan başkası denilen bir var olan vicdanın nesnesi olur. Vicdan, müesses yapıdaki boşlukları, dışarıda bıraktıklarını, adaletsizliği aralıksız işaret eder. Adalet, vicdani yüklem ve duyguların, etik, ahlakî, yasal tertibatlar ile adil bir şekilde irtibatlı olmasıyla mümkün olur. Adalet, yasalarla pekiştirilmiş, konsolide edilmiş vicdanların toplu bir ifadesini sunar.

Vicdani yüklem ve duyguların başkasının yaşam sürdüğü çevrede, art alanda veya bilinçdışında işler durumda olması, bir adaletsizlik, yapısızlık, dağınıklık belirtisidir. Vicdani duygu, hukuk sisteminin, yasal, siyasal yapıların arıza yaptığına dair bir işaret, semptom gibi anlaşılabilir. İyi yapılanmış bir tertibat içerisinde, tüm failerin, yurttaşların vicdanlarını adil bir

---

*Dr., E-Posta: ozgurtaburoglu@gmail.com

PASAJLAR

sosyal bilimler dergisi

HUKUK DÜŞÜNCEİ

01

Kaynakça

- Bernasconi, Robert ve Wood, David. (2003). *The Provocation of Levinas: Rethinking the Other*, London ve New York: Routledge.
- Cohen, Richard (Der.) (1986). *In Face to Face with Levinas*, Albany: State University of New York Press.
- Deleuze, Gilles ve Guattari, Felix. (2003). *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*, Trans.: Brian Massumi, London. Continuum.
- Deleuze, Gilles. (2017). *Fark ve Tekrar*, Çev.: Burcu Yalım ve Emre Koyuncu, İstanbul: Norgunk Yayıncılık.
- _____ (1992). *Expressionism in Philosophy: Spinoza*, Trans.: Martin Joughin, New York: Zone Books.
- _____ (2000). *Spinoza Üzerine 11 Ders*, Çev.: Ulus Baker, Ankara: Öteki Yayınları.
- Derrida, Jacques. (1999). *Adieu to Emmanuel Levinas*, Trans.: Pascale-Anne Brault ve Michael Naas, California: Stanford Univ. Press.
- _____ (2014). *Gramatoloji*, Çev.: İsmet Birkan, Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
- _____ (1978). *Writing and Difference*, Trans.: Alan Bass, London and New York: Routledge.
- Dostoyevski, Fyodor. (1997). *Karamazov Kardeşler*, Çev.: Leyla Soykut, İstanbul: Cem Yayınları.
- _____ (2003). *Suç ve Ceza*, Çev.: Ergin Altay, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Gasset, Ortega y. (2003). *Kitlelerin Ayaklanması*, Çev.: Koray Kardeşahin, İstanbul: Babil Yayınları.
- Heidegger, Martin (1996). *Being and Time*, Trans.: Joan Stambaugh, New York: State Univ. of New York Press.
- _____ (2008). *Varlık ve Zaman*, Çev.: Kaan H. Ökten, İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Le Bon, Gustave. (1997). *Kitleler Psikolojisi*, Çev.: Yunus Ender, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Levinas, Emmanuel. (1987). *Collected Philosophical Papers*, Trans.: Alphonso Lingis, Boston: Martinus Nijhoff Publishers.
- _____ (1998). *Otherwise than Being*, Trans.: Alphonso Lingis, Pittsburgh: Duquesne Univ. Press.
- _____ (1987). *Collected Philosophical Papers*, Trans.: Alphonso Lingis, Boston: Martinus Nijhoff Publishers.
- _____ (2000). *God, Death and Time*, Trans.: Bettina Bergo, Stanford: Stanford Univ. Press.
- _____ (1988). *Existence and Existents*, Trans.: Alphonso Lingis, Boston: Kluwer Academic Publishers.
- _____ (2011). *Totality and Infinity: An Essay on Exteriority*, Trans.: Alphonso Lingis, Boston: Martinus Nijhoff Publishers.
- Nietzsche, Friedrich. (2007). *On Genealogy of Morality*, Trans.: Carol Diethe, London: Cambridge.

- _____ (2009). *İnsanca Pek İnanca*, Çev.: Mustafa Tüzel, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ricoeur, Paul. (2010). *Başkası Olarak Kendisi*, Çev.: Hakkı Hünler, Ankara: Dođu Batı Yayınları.
- Scheler, Max. (1994). *Ressentiment*, Trans.: Louis A. Coser, Wisconsin: Marquette Univ. Press.
- Simmons, William Paul, "The Third: Levinas' Theoretical Move from An-Archical Ethics to the Realm of Justice And Politics", *Philosophy & Social*.
- Tarde, Gabriel. (2015). *Ekonomik Psikoloji*, Çev.: Özcan Dođan, Kocaeli: Kült Neşriyat.
- _____ (2013). *Monadoloji ve Sosyoloji*, Çev. Özcan Dođan, İstanbul: Minör Yayınları.